

І. А. Морякіна

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: iryna.moryakina@knlu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-998X>

Н. Л. Львова

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: nadiya.lvova@knlu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6818-2045>

ФЕМІНІННІ Й МАСКУЛІННІ ВЛАСТИВОСТІ ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОМОВ КАНДИДАТІВ І КАНДИДАТОК У ПРЕЗИДЕНТИ США 2024 РОКУ: ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Abstract

The article focuses on the analyses of campaign speeches delivered during 2024 presidential campaign by the candidates for the US presidency – Donald Trump, Joseph Biden, Nikki Haley, and Kamala Harris – in the light of gender theory. For the in-depth research of the discourse in question, the authors clarify the concept of gender through the lens of the fundamental works by foreign and Ukrainian scholars within the realm of gender linguistics and identify the criteria for the analyses of the selected texts. These criteria include stereotypical features of male and female speech styles and the means of their verbalization. The research findings reveal the continuous tendency in contemporary American political discourse to erase strict requirements to differentiate male and female speech behaviour. In particular, the speeches of the male candidates are characterised by a high degree of emotionality, hypertrophied assessments embodied in the significant array of emotionally coloured lexis and diverse range of stylistic figures, which are the signs traditionally associated with a feminine style of speech communication. Notably, in the speeches of the female candidates, alongside the feminine speech properties, we observe the wide use of harsh communicative strategies expressing aggression implemented in threats and insults, which is a recognised manifestation of masculine behaviour. At the same time, there is no complete levelling between male and female speech. The male speakers continue to dominate the women in terms of volume and duration of their speeches, support their theses with specific facts and figures, and for the purpose of discrediting their opponents, the male speakers resort to the use of low flown vocabulary with the strong negative connotations. The female orators, in contrast, traditionally make excessive efforts to create empathy on the part of voters, give preference to flexible communicative strategies, and avoid or minimise the use of the vocabulary of the reduced stylistic register.

Keywords: gender, political discourse, campaign speeches, styles of speech behaviour, communicative strategy, communicative tactics.

Анотація

Статтю присвячено контрастивному аналізу передвиборчих промов кандидатів і кандидаток на посаду президента США – Дональда Трампа, Джозефа Байдена, Нікі Гейлі й Камали Гаріс, проголошених у ході президентської кампанії 2024 р., у світлі теорії гендеру. Для проведення запропонованої розвідки опрацьовано фундаментальні праці зарубіжних й українських мовознавців у царині гендерної лінгвістики, уточнено поняття гендеру. Визначено критерії аналізу зазначених виступів, які включають стереотипні ознаки чоловічого й жіночого стилів мовлення, та проаналізовано засоби їхньої вербалізації. Встановлено, що в сучасному американському політичному дискурсі поглиблюється тенденція до стирання жорстких вимог до чоловічої та жіночої мовленнєвої поведінки. Промови кандидатів чоловічої статі відзначаються високим ступенем емоційності, гіпертрофованості оцінок, яка відображена у використанні значного

масиву емоційно забарвленої лексики й розмаїтого спектра стилістичних фігур, що є фемінінними ознаками стилю мовленнєвої комунікації. Водночас у промовах кандидаток поряд із фемінінними рисами мовлення спостерігаємо широке застосування жорстких комунікативних стратегій, які характеризуються агресивністю і реалізуються в погрозах й образах, що є визнаним проявом маскуліної поведінки. Однак повного нівелювання між жіночим і чоловічим мовленням не відбувається. Мовці-чоловіки продовжують домінувати над жінками за обсягами і тривалістю виступів, їхні тези підкріплюються конкретними фактами і цифрами, а з метою дискредитації опонентів допускається уживання лексики зниженого стилістичного регістру із вкрай негативним забарвленням. Оратори-жінки традиційно докладають надмірних зусиль для створення емпатії з боку виборців, надають перевагу гнучким комунікативним стратегіям, зокрема солідаризації з аудиторією, уникають або мінімізують уживання розмовної лексики зниженого стилістичного регістру.

Ключові слова: гендер, політичний дискурс, передвиборча промова, стиль мовленнєвої поведінки, комунікативна стратегія, комунікативна тактика.

Вступ. Перша чверть XXI століття в політичному житті Сполучених Штатів Америки відзначилася тим, що в безпосередню боротьбу за найвищу посаду в державі – посаду президента США – увірвалися жінки. У 2008 р. та 2016 р. за президентське крісло змагалася сенатор від штату Нью-Йорк (2001–2009 рр.), держсекретар США (2009–2013 рр.) Гіларі Клінтон, а у 2024 р. спробу очолити країну зробили губернатор Південної Кароліни (2011–2017 рр.) й постійна представниця США при ООН (2017–2018 рр.) Нікі Гейлі та віцепрезидент США (2021–2025 рр.) Камала Гаріс. Активна суспільна позиція, професійна й політична діяльність, а також лідерські амбіції цих жінок виразно проявляються в їхній мовленнєвій поведінці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із центральних об'єктів дослідження в сучасній антропоцентрично орієнтованій лінгвістичній парадигмі, сутність якої – синергетична оптика бачення всіх процесів і перетворень, “прискіпливий аналіз того, хто, кому, як, коли, в якій формі говорить про світ” (Ставицька, 2003), є **гендер** – *соціолінгвістичний феномен*, під яким ми, слідом за Д. Тютюнник (2018), розуміємо комплекс особливостей номінативної та комунікативної діяльності представників жіночої і чоловічої статі, що формуються під впливом їхніх психофізіологічних властивостей, соціального устрою та культурних традицій мовного колективу. Хоча поняття гендеру було включене до сфери лінгвістичних розвідок і ретельно аналізоване у другій половині минулого століття, зокрема (Haas, 1979; Lakoff, 2004; Tannen, 1996), сучасні мовознавці продовжують працювати над уточненням цього поняття (Ставицька, 2015), історією його становлення (Гарбар, 2021), аналізом витоків та розвитку лінгвогендерології в Україні (Космеда, 2014), дослідженням когнітивних і лінгвістичних механізмів формування гендерних стереотипів у медійному дискурсі (Любимова, 2021) та змін у сприйнятті стереотипних уявлень стосовно жіночої та чоловічої мов (Fisher & di Genarro, 2021), виявленням та описом жанрових і мовних особливостей жіночих медійних видань (Крижанівська, 2020; Мудра, Кіца, 2023).

Активізація жінок у політиці стимулювала вивчення гендерних ознак політичного дискурсу, підвищенню інтересу мовознавців до опозиції варіантів жіночого й чоловічого мовлення, зокрема особливостей та засобів побудови політиками й політикинями публічних виступів (Харицька, 2018). Попри зазначений вагомий доробок науковців у царині гендерної лінгвістики, дані про чоловіче й жіноче мовлення не є вичерпними, оскільки динамічні зміни ролей жінок у сучасних соціумах, зокрема їхніх спробах очолити державу з найпотужнішою у світі економікою, найсильнішою армією у світі та другим за кількістю й міццю військовим ядерним потенціалом значною мірою трансформують і їхню мовленнєву поведінку.

Дослідники гендеру визнають, що основними чинниками, які впливають на поведінку жінок і чоловіків, разом з особливостями їхньої фізіології та психології є соціальні стереотипи. У психологічному плані жінки вважаються більш екстравертними, товариськими, співчутливими, для них є природним і характерним вияв більш різноманітних та яскравих емоцій. Чоловіки, на відміну від жінок, більш автономні, стримані, наполегливі, прямолінійні й авторитарні (Qi Pan, 2011). Відповідно встановлено, що дистинктивними ознаками *маскулінного* (чоловічого) стилю мовленнєвого спілкування є прагнення до домінування, емоційна стриманість, чіткість та зарозумілість у висловлюваннях (Ставицька, 2003). На рівні дискурсу ці риси відображаються в обсягах мовлення, конкретизації змісту, точності висловлень, біднішому виборі словникового складу, обмеженні використанні риторичних фігур й уживанні здебільшого жорстких та гнучких комунікативних стратегій і тактик. На відміну від чоловічого, *фемінінний* (жіночий) стиль мовлення характеризується гіперкоректністю, наданням переваги м'яким та гнучким комунікативним стратегіям, підвищеною емоційністю й експресивністю, застосуванням маніпулятивних технік, що проявляються в пом'якшенні категоричності тверджень, схильності до евфемізації, гіпертрофованості оцінок, використанні спеціальної лексики та розмаїтого спектра стилістичних тропів. Жіноче мовлення вважається маркованим варіантом у парадигмі “чоловіче” – “жіноче” мовлення: жінка має говорити менше, бо і так є балакучою; жінці не дозволяється вживати грубу лексику та брудну лайку; у мовленнєвій поведінці жінці заборонено виходити за межі визначених тем спілкування (Nizomitdinova, 2022).

Мета та завдання дослідження. Метою запропонованої праці є порівняльний аналіз особливостей вияву перелічених дистинктивних ознак маскулінного та фемінінного стилів мовленнєвої комунікації в передвиборчих промовах кандидатів і кандидаток в президенти США 2024 р. та виявлення тенденцій у розвитку сучасного американського політичного дискурсу в аспекті гендерної рівності.

Методи дослідження полягають у комплексному поєднанні *загальнонаукових* методів порівняльного та кількісного аналізу, які дозволяють дослідити публічні виступи американських топполітиків крізь призму їхньої гендерної належності, із *лінгвістичними методами* семантичного й комунікативно-прагматичного аналізу, а також інтерпретації тексту, що використовуються для встановлення та опису проявів жіночих і чоловічих властивостей мовлення зазначених осіб і засобів вербалізації цих властивостей.

Виклад та обговорення основного матеріалу дослідження. Першим кроком у дослідженні передвиборчої комунікації претендентів є порівняння обсягів їхньої присутності в медійному просторі. Співставлення, наприклад, промов-анонсів президентської кампанії 2024, які є ключовими в плані самопрезентації кандидатів та їхніх програмних цілей, виявили, що традиційно маскулінна ознака кількісного домінування чітко простежується лише в дискурсі Дональда Трампа, чий виступ тривав понад годину, а текст промови складався з 8807 слів. Кандидатки-жінки говорили менше: промова-анонс президентської кампанії Нікі Гейлі тривала 26 хвилин (обсяг її тексту – 2490 слів), а виступ, у якому Камала Гаріс оголосила про свою участь у боротьбі за президентське крісло, тривав приблизно 35 хвилин, в ньому ораторка використала 3761 слово. Отже, обсяг промови кандидата Д. Трампа є в 2,3 рази більшим, аніж обсяг промови кандидатки К. Гаріс, і в 3,5 більшим, аніж обсяг тексту його соратниці по партії Нікі Гейлі. Тривалість промови 45-го президента США не лише вдвічі перевищила тривалість виступів обох його суперниць, але й відзначилася більшою кількістю слів на одиницю часу, яка є результатом меншої фактологічної навантаженості жіночого мовлення порівняно із чоловічим, вищого

ступеня його емоційності й експресивності внаслідок акцентуації ключових думок шляхом уповільнення темпу мовлення й паузації. Обмеження обсягу і тривалості виступу, окрім завдання максимально утримувати увагу аудиторії, враховує також неготовність аудиторії слухати жінок так само довго, як і чоловіків, і це враховано обома політиками. Такий вибір можна вважати одним із прийомів орієнтації на адресата в плані створення емпатії з боку виборців, який є відлунням старих звичаїв, адже в патріархальних соціумах, жінки вважались надто говіркими, а їхні розмови – недостатньо змістовними. Така фемінінна стриманість щодо тривалості промов є очікуваною з боку кандидаток-жінок і доволі неочікуваною рисою промови-анонса чинного на момент початку перегонів президента США Джозефа Байдена. Його промова зайняла 33 хвилини, а її текст складається з 3987 слів.

Головним інструментом комунікативно-прагматичного аналізу зазначених політичних промов є поняття комунікативної стратегії й тактики, які широко використовуються сучасними дослідниками політичного дискурсу (Ананко, 2021; Potapenko, 2020).

Перше, що відрізняє промови кандидаток в президенти США, від виступів кандидатів-чоловіків є використання жінками тактики створення емпатії з боку виборців. Ця тактика реалізується в дискурсі через вищий ступінь коректності висловлювань, увічливість та пом'якшення загального тону спілкування, що місцями переходить у відверті лестощі, зумовлені стереотипним уявленням про нібито меншовартість жінок та їхню другорядну роль у житті соціуму.

Зазначена риса чітко простежується у вступних ритуальних повторах формул подяки (*thank you so much*) на адресу рідних, друзів і наставників у промові Нікі Гейлі, гіпертрофованої оцінки самої події, яку вона називає неймовірним, фантастичним і великим днем: *Well, this is fantastic! Thank you so much, it's a GREAT DAY IN SOUTH CAROLINA!* *Thank you all for being here, I have to say before I start, I have to give a shout out for the people who took the podiums before me – to pastor Haidy – I still say: "I wanna be you, when I grow up!" Thank you!* (Haily, 2024).

Задля задобрювання аудиторії ораторка опосередковано підлещується до виборців клішованими виразами “я вами так пишаюсь”, “я така рада бути серед людей, яких я люблю; у штаті, який я люблю, щоб говорити про те, як спасти країну, яку я люблю”, “я завжди мала глибоку віру в Америку” (переклад наш): *I'm so proud of you today [...] I'm so glad to be with the people I love, in the state I love, to talk about saving the country I love. I have always had a deep belief in America* (Haily, 2024).

Пафос її посилу підсилюється використанням анафоричних повторів (*I'm so proud of you today*) та паралельних конструкцій на зразок *to be with the people I love, in the state I love, to talk about saving the country I love*.

Камала Гаріс починає промову-анонс з подяки своєму чоловікові Дару і гіперболізує його чесноти, називаючи його найбільш неймовірним (*most incredible*) партнером по життю та неймовірним батьком своїх доньок і звертається до нього демінутивом *Dougie*: *So, let me start by thanking my most incredible husband, Doug. For being an incredible partner to me, an incredible father to Cole and Ella, and happy anniversary, Dougie. I love you so very much* (Harris, 2024).

Слова вдячності на адресу президента Джо Байдена переходять у лестощі, коли Камала, з її ж слів, сповнена вдячності називає доробок президента Байдена видатним, а його самого – людиною, яка надихає: *To our president, Joe Biden. When I think about the path that we have traveled together, Joe, I am filled with gratitude. Your record is extraordinary, as history will show, and your character is inspiring. And Doug and I love you and Jill, and are forever thankful to you both* (Harris, 2024).

Пані Гаріс авансом дякує потенційному віцепрезиденту Тіму Валцу, делегатам конференції, та всім, хто повірив в успіх її кампанії; кандидатка підлещується, кажучи, що їхня підтримка “упокорює”: *And to Coach Tim Walz. You are going to be an incredible vice president. And to the delegates and everyone who has put your faith in our campaign, your support is humbling* (Harris, 2024).

У наведеному фрагменті ораторка використовує стилістичний прийом полісиндетону, зокрема завдяки надмірній повторюваності з'єднувального сполучника *and* політикиня створює ефект безмежної вдячності нескінченному числу своїх соратників.

У вступній частині промови анонсу Камала Гаріс передусім позиціонує себе не як політикиню, а як особистість, дружину й дочку, що сумує за покійною матір'ю, і вірить, що та з усмішкою дивиться на дочку згори: *So, America, the path that led me here in recent weeks was, no doubt, unexpected. But I'm no stranger to unlikely journeys. So, my mother, our mother, Shyamala Harris, had one of her own. And I miss her every day, and especially right now. And I know she's looking down smiling. I know that* (Harris, 2024).

Значна частина цього виступу присвячена розповідям про дитинство і труднощі, які батькам доводилось долати через матеріальні проблеми й необхідність постійних переїздів у пошуках роботи: *Growing up, we moved a lot. I will always remember that big Mayflower truck, packed with all our belongings, ready to go – to Illinois, to Wisconsin, and wherever our parents' jobs took us* (Harris, 2024).

Кандидатка ділиться дуже особистими спогадами про щемливі миті зростання і любов, якою Камалу оточували батьки. Вона пишається, що своєю сміливістю й цілеспрямованістю і зрештою успішністю вона завдячує батькові, який заохочував дівчинку не боятися, йти вперед і не дозволяти перешкодам спиняти її на шляху: *My early memories of our parents together are very joyful ones. A home filled with laughter and music: Aretha, Coltrane and Miles. At the park, my mother would say, “Stay close.” But my father would say, as he smiled, “Run, Kamala, run. Don't be afraid. Don't let anything stop you.” From my earliest years, he taught me to be fearless* (Harris, 2024).

Одним із засобів реалізації тактики створення емпатії з боку адресата є евфемізація мовлення. У промовах К. Гаріс трапляються авторські парафрази на позначення сімейних проблем, розлучення, іммігрантського походження багатьох американців, їхніх фінансових проблем і невисокого соціального статусу (Морякіна, 2025). Ці вислови допомагають політикині завоювати прихильність потенційних виборців.

У промовах обох жінок неодноразово лунає слово *любов* (*love*): Н. Гейлі підкреслює, що вона любить свій народ, свою країну, а К. Гаріс голосно заявляє, що любить свого чоловіка, і разом із чоловіком висловлюють свою любов до президента та його дружини Джил. Повторюване уживання слова *love* стає дистинктивним маркером жіночого дискурсу, адже здатність і потреба любити є невід'ємною рисою жіночого ества, і в промовах обох політикинь на цьому робиться потужний акцент, що не спостерігається в чоловічих виступах.

Дональд Трамп, звертаючись до своїх прихильників, лише мимохідь згадає родину, але так само гіперболізує важливість старту свого кандидування, стримано (порівняно з емоційно забарвленою лексикою *fantastic* та *most incredible*, що використовували опонентки) називаючи цю подію та місце її проведення дуже особливими. Оратор, як і жінки, лестить аудиторії, називаючи їх серцем і душою неймовірного руху і найвеличнішої країни у світі: *Well, thank you very much, and on behalf of Melania, myself and our entire family I want to thank you all for being here tonight. It's a very special occasion at a very special place. You and all of those watching are the heart and soul of this incredible movement and the greatest country in the history*

of the world. It's very simple. There has never been anything like it, this great movement of ours. Never been anything like it and perhaps there will never be anything like it again. There's never been anything to compete with what we have all done (Trump, 2024).

Промова-анонс Джозефа Байдена після стриманого *thank you* (дякую) одразу починається з екскурсу в історію: президент-кандидат нагадує виборцям про події зими 1777 року, яка ознаменувала початок війни за незалежність США. Проводячи паралель між давниною і сьогоденням, Дж. Байден робить імпліцитний посил, що його боротьба, по суті, є тією ж, яку очолював перший американський президент Дж. Вашингтон, це боротьба за дотримання фундаментальних цінностей: свободи й демократії, на противагу домінуванню й особистій славі: *Today, the topic of my speech today is deadly serious and I think it needs to be made at the outset of this campaign.*

In the winter of 1777, it was harsh and cold as the Continental Army marched to Valley Forge. General George Washington knew he faced the most daunting of tasks, to fight and win a war against the most powerful empire in existence in the world at the time. His mission was clear: liberty, not conquest. Freedom. Not domination. National independence. Not individual glory (Biden, 2024).

На відміну від своїх суперників, президент-кандидат вдається до вихваляння американців не на початку, а в кульмінаційній частині своєї промови. Улесливі вислови про унікальність та рівноправ'я американських громадян не численні й мають на меті емоційне налаштування виборців перед безпосереднім закликком до дії:

Unlike other nations on Earth, America is not built on ethnicity, religion, geography. We're the only nation in the history of the world built on an idea, not hyperbole, built on an idea. We hold these truths to be self-evident that all men and women are created equal (Biden, 2024).

На відміну від обсягів, зміст і тональність мовлення претенденток-жінок є далеко не жіночими. Аналіз ключових концептів програмних заяв передвиборчого дискурсу Нікі Гейлі та Камали Гаріс виявив, що кандидатки-жінки займають більш агресивну позицію порівняно з чоловіками. Зокрема кандидатка від республіканської партії Н. Гейлі, оголошуючи свій намір іти в президенти Сполучених Штатів, закликає об'єднатись задля битви (дослівно *unite and fight*) за майбутнє Америки, яку вона бачить сильною та гордою. Пані Гаріс стверджує, що присвятила цій битві життя, і, таким чином, позиціонує себе як лідера-бійця: *Those are best days are yet come if we unite and fight to save our country. I have devoted my life to this fight, and I'm just getting started for a strong America for a proud America, I am running for President of the United States of America* (Haily, 2024).

Закликаючи виборців підтримати її кандидатуру, Нікі Гейлі прямо й доволі агресивно називає себе твердою й рішучою, наче кремінь (*tough-as-nails*), жінкою, готовою похитнути владу у Вашингтоні й увесь політичний клас: *Realizing this vision won't be easy. It will take an unparalleled level of commitment from all of us. It requires faith and a willingness to move past the status quo. And it will require doing some things we've never done... Like sending a tough-as-nails woman to the White House. We need someone who can shake up Washington and the political class* (Haily, 2024).

Не поступається рішучістю і кандидатка від демократичної партії Камала Гаріс, чия роль захисниці, що професійно відстоювала права американських громадян у залі суду (на прокурорській посаді) трансформується у роль захисниці нації на чолі Білого Дому: *I will be a president who unites us around our highest aspirations. A president who leads and listens; who is realistic, practical and has common sense; and always fights for the American people. From the courthouse to the White House, that has been my life's work* (Harris, 2024).

Пані Гаріс нагадує, як вона боролась у суді проти торговців зброєю, наркотиками й людьми, які все ще загрожують кордонам країни та безпеці її громадян: *I fought against the cartels who traffic in guns and drugs and human beings, who threaten the security of our border and the safety of our communities* (Harris, 2024).

Водночас Дональд Трамп осмислює свою політичну діяльність у термінах бізнесу. Для нього бути на чолі країни – це робота: *I used to make deals for our country like you wouldn't believe. It was one, give me the next one, give me the next one* (Trump, 2024).

We got rid of the worst trade deal ever made, NAFTA, the worst trade deal ever made. That's why the farmers love Trump because we did a great job [...] (Trump, 2024).

Гіпертрофованість оцінок (здебільшого оцінок власних досягнень) і мовна гіперболізація є основними засобами досягнення пафосності дискурсу й дискурсивними маркерами комунікативної тактики самовихваляння, що з усіх кандидатів у президенти США 2024 р. найбільш властива Дональду Трампу. Реалізована через низку мовленнєвих актів констативів, ця тактика відзначається підвищеним емоційним забарвленням і категоричністю. Наприклад, Д. Трамп декларує своє президентство як відродження, бо вживання словосполучення *America's comeback* імплікує значення повернення Америки до величі і слави. Він стверджує, що під час його президентства американська нація наблизилась до свого золотого віку (*golden age*), була на вершині могутності (*the pinnacle of power*), процвітання й престижу (*prosperity, and prestige*), височіла над усіма суперниками (*towering above all rivals*), скидала додолу ворогів і впевнено крокувала в майбутнє (*vanquishing all enemies and striding into the future*). За чотири короткі роки правління всі жили чудово: чоловіки, жінки, афроамериканці, американці азійського походження та іспаномовні американці – усі процвітали, як ніколи до того (*everybody was thriving like never before*): *America's comeback starts right now. Two years ago when I left office, the United States stood ready for its golden age. Our nation was at the pinnacle of power, prosperity, and prestige, towering above all rivals, vanquishing all enemies and striding into the future confident and so strong. In four short years, everybody was doing great. Men, women, African Americans, Asian Americans, Hispanic Americans, everybody was thriving like never before* (Trump, 2024).

Найвищого ступеня самовихваляння сорок п'ятий президент США досягає у ствердженнях, що саме завдяки йому були взяті під контроль диктаторські країни, і приписує собі заслугу знищення ІДІЛу. Повторюване вживання займенника *я* у формах *I* та *me* й вибір таких емоційно забарвлених лексичних одиниць, як: *respect, in check, conquer* та *decimate* – роблять його заяви максимально прямолінійними: *China, Russia, Iran and North Korea were in check and they respected the United States, and quite honestly, they respected me. I knew them well. I knew them well. The vicious ISIS caliphate, which no president was able to conquer, was decimated by me and our great warriors in less than three weeks [...]* (Trump, 2024).

Зазвичай не властива жіночому стилю мовлення жорстка комунікативна стратегія самовихваляння є однією з провідних у промовах кандидаток на президентське крісло. Це ілюструє заклик Нікі Гейлі “нехай найкраща жінка переможе”: *As I set out on this new journey, I will simply say this... May the best woman win* (Haily, 2024).

Кандидатка обіцяє поширити на всю Америку досягнення з приборкання інфляції, розповсюдження наркотиків, встановлення контролю над кордонами і забезпечення чесних виборів “як ми це зробили в Південній Кароліні”: *We'll end inflation and build an economy that works for all, just like we did here in South Carolina. [...] In the America I see, we stop the surge of drugs and illegal immigration. That means having a real border and mandatory e-verify, like we got done in South Carolina. Businesses must*

hire Americans not illegals! In the America I see, everyone has full confidence in our elections. Voter ID will be the law of the land like we did in South Carolina! (Haily, 2024).

Втілена у доборі більш нейтральної лексики та пом'якшена використанням займенника “ми” (we) на противагу займеннику “я” (I), який підкреслено використовує Дональд Трамп, прояви цієї тактики в дискурсі Нікі Гейлі є більш стриманими. Таке апелювання до історії нібито спільного успіху може бути кваліфіковано як прояв фемінінності в мовленні.

Ключовими для передвиборчої кампанії самопрезентації й самореклами всіх (незалежно від статі) кандидатів у президенти США 2024 р. є комунікативні тактики дискредитації опонентів, що реалізується через критику їхньої діяльності, залякування виборців і погроз на адресу опонентів. Названі тактики маскулінні за своєю суттю, оскільки викриття недоліків і провалів попередників вимагає прямої, категоричності й подекуди набуває гіпертрофованих форм таких, як: гірка іронія, сарказм і навіть особиста образа.

Типово маскулінною рисою критичних висловлювань Д. Трампа та Дж. Байдена, яка відрізняє їхні виступи від промов кандидаток-жінок, є їхня конкретика. Оратори ілюструють свої тези прикладами реальних подій з називанням локацій і дієвих осіб, наводять кількісні дані. Коли Д. Трамп заявляє, що вони як нація переживають занепад (*we are a nation in decline, we are a failing nation*), він описує попередні два роки під проводом президента Байдена як період болю, тривоги та відчаю (*a time of pain, hardship, anxiety and despair*). Д. Трамп додає, що рівень інфляції є найвищим за останні 50 років, ціни на газ сягнули рекордних показників в історії. Він прямо звинувачує попередника в тому, що той навмисно “здав” (*intentionally surrendered*) енергетично незалежність країни, бо стратегічні резерви дослівно “висмоктані” з метою штучно утримувати ціни на паливо на низькому рівні до виборів: *We were a strong nation, and importantly, we were a free nation. But now, we are a nation in decline. We are a failing nation. For millions of Americans, the past two years under Joe Biden have been a time of pain, hardship, anxiety and despair. As we speak, inflation is the highest in over 50 years, gas prices have reached the highest levels in history, [...] the strategic national reserves, [...] have been virtually drained in order to keep gasoline prices lower just prior to the election. Joe Biden has intentionally surrendered our energy independence* (Trump, 2024).

Д. Трамп закидає демократам поразку в Афганістані, де Сполучені Штати втратили високоякісну військову техніку вартістю 85 мільярдів доларів, проліт російської ракети вглиб території Польщі на 50 кілометрів. Він вдається до саркастичного приниження Дж. Байдена, пригадуючи, як той начебто заснув на міжнародній конференції з проблем довкілля і переплутав назву країни, у якій перебував: *The disasters in Afghanistan, perhaps the most embarrassing moment in the history of our country, where we lost lives, left Americans behind and surrendered \$85 billion worth of the finest military equipment anywhere in the world. [...] Even just today, a missile was sent in, probably by Russia to Poland, 50 miles into Poland [...] Now, we have a president who falls asleep at global conferences [...] Thanks to the words of wisdom he said, thank you to the wrong country for inviting him to a major summit on the environment of all things. They fly for days to get there and then he calls the country a name that was actually a country on another continent [...]* (Trump, 2024).

Застосування лексики зниженого реєстру роблять і без того різкі звинувачення Д. Трампа на адресу демократичної партії, членів якої оратор називає божевільними ліворадикалами, ще агресивнішими: *The decline of America is being forced upon us by Biden and the radical left lunatics running our government right into the ground* (Trump, 2024).

Прямолінійність його звинувачень досягає максимуму у фрагменті, де він безапеляційно заявляє, що Джо Байден є обличчям поразки лівого крила і корупції Вашингтону: *Joe Biden is the face of left wing failure and Washington corruption* (Trump, 2024).

У своїх промовах кандидат Дж. Байден майже не використовує стратегію самовихваляння і не вдається до гіпертрофованих оцінок своїх успіхів, однак використовує підкреслено негативно забарвлені засоби критики свого опонента. Звинувачуючи Д. Трампа у спробі силою скасувати результати волевиявлення американців у 2020 р., Дж. Байден наводить результати голосування, згідно з якими його підтримали 81 мільйон виборців, підкреслюючи, що Д. Трамп набрав на 7 мільйонів голосів менше й до того ж програв 60 судових справ: *An attempt to overturn a free and fair election by force and violence. A record 81 million people voted for my candidacy and to end his presidency. Trump lost the popular vote by 7 million. Trump's claims about the 2020 election never could stand up in court. Trump lost 60 court cases. Sixty* (Biden, 2024).

Тактика дискредитації опонента є домінантною в передвиборчому дискурсі Дж. Байдена. Дж. Байден позиціонує опонента як лузера і злочинця, акцентуючи увагу аудиторії на програші суперника. Він підкреслює, що Трамп програв вибори у штатах, які контролюються республіканцями, програв справу у суді, яку вів суддя, призначений його адміністрацією, програв справу у Верховному суді США, програв усе: *Trump lost the Republican-controlled states. Trump lost before a Trump-appointed judge, and then judges, and Trump lost before the United States Supreme Court. All of it. He lost [...]* (Biden, 2024).

Сорок шостий президент США прямо звинувачує Д. Трампа в підбурюванні людей до насильства, фактично в організації штурму будівлі Капітолію, загибелі поліцейських та бездіяльності щодо припинення заворушень. Дослівно Д. Трамп наказав натовпу “влаштувати пекельну бійню, і пекло вирвалось назовні” (переклад наш), він обіцяв бути з протестувальникам, і, як завжди, залишив брудну роботу іншим: *Three years ago tomorrow, we saw with our own eyes the violent mob stormed the United States Capitol. It was almost in disbelief as you first turned on the television. For the first time in our history, insurrectionists had come to stop the peaceful transfer, transfer of power in America. First time. Smashing windows, shattering doors, attacking the police. [...] Over 140 police officers were injured. [...]*

Because Donald, because of Donald Trump's lies, they died because these lies brought a mob to Washington. He promised it would be wild. And it was.

He told the crowd to “fight like hell” and all hell was unleashed.

He promised he would write them, write them, everything they did. He would be side by side with them. Then, as usual, he left the dirty work to others (Biden, 2024).

Кульмінацією промови-анонса Дж. Байдена є звинувачення суперника в егоїзмі, зраді демократії та жадобі влади. Підсумовуючи, Дж. Байден наполягає, що Д. Трамп проводить кампанію у своїх інтересах, а не в інтересах американців: *Donald Trump's campaign is about him, not America, not you.*

Donald Trump's campaign is obsessed with the past, not the future. He's willing to sacrifice our democracy, put himself in power (Biden, 2024).

Дослідження виступів претенденток-жінок показало, що критика ними опонентів є більш абстрактною, узагальненою. Нікі Гейлі констатує, що зараз Америка відстає, майбутнє вислизає з рук американців, що “наші лідери нас підводять”: *My parents came to a country that was gaining strength and growing in confidence. But that was then. Now America is falling behind. Our future is slipping. Our leaders are failing us* (Haily, 2024).

У мовленні цієї кандидатки брак конкретики компенсується підвищеною емоційністю, прямолінійністю на межі з особистими образами. Різке звинувачення

“ніхто не уособлює провал більше, ніж Джо Байден” (переклад наш) підкріплюється доволі голосливим переліком одвічних соціальних проблем, серед яких завеликі витрати на їжу, відчайдушний пошук дитячого харчування, діти, відставання дітей у навчанні: *Our leaders are failing us. And no one embodies that failure more than Joe Biden. Right now, in the greatest country in human history, we have too many families paying too much for groceries; too many mothers searching frantically for baby formula; and too many children who are so far behind in the classroom, they might never get ahead* (Haily, 2024).

Найбільш негативно забарвленою маскулінною комунікативною тактикою в цій передвиборчій кампанії є *тактика залякування*, яка спрямовується кандидатами як на виборців, так і на опонентів. На текстовому рівні тактика проявляється в гіперболізації соціальних проблем й імплікації подальшого погіршення ситуації. Залякування втілюється через уживання негативно забарвленої лексики та негативних конструкцій. Висуваючи свою кандидатуру на пост президента, Д. Трамп заявляє, що країна має серйозні проблеми, він каже: “Нас ніхто не поважає. З нас роблять посміховисько в усьому світі. ІДІЛ, Китай, Мексика – усі нас б’ють” (переклад наш). Він наголошує, що чинні лідери лише говорять і не діють, що вони не здатні навести в країні лад та привести до обіцяної землі: *Our country is in serious trouble. We are not respected by anyone. We are a laughing stock all over the world. ISIS, China, Mexico are all beating us. Everybody is beating us. Our enemies are getting stronger and we are getting weaker. Politicians are all talk and no action. They will never be able to fix our country. They will never bring us to the Promised Land, and I cannot sit back and watch this incompetence any longer. Ladies and gentlemen, I am officially running for President of the United States* (Trump, 2024).

Обіцянки Нікі Гейлі увести віковий ценз на право бути членами Конгресу США, обмежуючи його 75-ма роками, та зробити обов’язковими тестування ментального здоров’я конгресменів-сенаторів переростає у принизливі погрози: *We’ll have term limits for Congress and mandatory mental competency tests for politicians over 75 years old!* (Haily, 2024).

Пророкуючи поразку комуністичному Китаю, пані Гейлі бачить цей режим “на звалищі історії”, вживаючи метафори, що не асоціюються з жіночим стилем мовлення: *And in the America I see, Communist China won’t just lose... Like the Soviet Union before it, Communist China will end up on the ash-heap of history!* (Haily, 2024).

З вуст кандидатки Гейлі окремі обіцянки досягають рівня вербальної агресії. Обіцяючи покласти край преференціям для великого бізнесу й живленню уряду, вона погрожує політикам, що під їхніми ногами горітиме земля: *We’ll end corporate welfare and bail outs for big business, and we’ll end the ear marks and pork that fuel big government. And when it comes to our politicians, we’ll light a fire under them. Their job is not to say things on TV. Their job is to do things in DC like solve problems instead of ignoring or creating them!* (Haily, 2024).

Висновки і перспективи подальших досліджень. У сучасному американському політичному дискурсі спостерігається тенденція до стирання традиційних гендерних розбіжностей між чоловічим та жіночим мовленням. Отримані результати свідчать, що використання сильної мови, вибір прямолінійної, агресивної мовленнєвої поведінки обумовлений передусім соціальним становищем, спектром професійних компетенцій і суспільного впливу (power) мовця, а не його / її соціостатевими характеристиками. Однак, попри нівелювання відмінностей між фемінінною та маскулінною моделями мовленнєвої поведінки серед представників вищих щаблів влади у США, повного стирання розбіжностей між жіночим і чоловічим дискурсом не відбувається.

Окремі ознаки жіночого мовлення спостерігаються в передвиборчих промовах обох кандидаток. Окремі ознаки чоловічого дискурсу наявні в чоловічих промовах.

Жіноче мовлення, хоча й набуває категоричності та подекуди агресивності, характеризується лаконічністю й відсутністю спонтанності, чітким дотриманням вимог до жанру і стилю промови, високим ступенем емоційності. Головне, що відрізняє жіночий передвиборчий дискурс президентської кампанії 2024 р. від чоловічого, – це підкреслене бажання й надмірні зусилля кандидаток зі створення емпатії з боку виборців, які знаходять відображення в гіпертрофованих словах подяки на адресу соратників та учасників зібрання. Лише жіночому передвиборчому дискурсу властивий елемент саморефлексії – бажання поділитись особистим досвідом і переживаннями: і Нікі Гейлі, й Камала Гаріс приділяють значну увагу тернистому шляху, який обома кандидаткам довелося пройти перед тим, як опинитися на верхівці політичної системи. Одрокнення про особисте підсилюють емоційний фон їхнього дискурсу і слугують імпліцитними засобами солідаризації ораторок з аудиторією, скорочуючи соціальну відстань між політиками й виборцями. У жіночому мовленні вагоме місце належить висвітленню проблем родини, виховання дітей та освіти.

Чоловічий дискурс залишається домінантним за обсягом, допускає спонтанність і відхилення від вимог жанру й стилю публічної промови, містить прямі неоднозначні різкі звинувачення. Навантажені фактологічною інформацією, чоловічі виступи є більш аргументованими й переконливими.

Аналіз публічних промов кандидатів і кандидаток в президенти США 2024 р. також виявив, що вибір ними комунікативних тактик для самопрезентації і просування своїх передвиборчих програм більшою мірою залежить від партійної, а не від гендерної належності. Специфічною рисою передвиборчої риторики обох кандидатів від Республіканської партії є поєднання високого ступеню емоційності, характерних для фемінінного стилю мовлення, із маскулінними жорсткими, агресивними комунікативними стратегіями і тактиками, зокрема тактик самовихваляння, залякування, критики й приниження та погроз. Так, дискурс Д. Трампа рясніє прикладами загравання з аудиторією та відвертих лестоців на адресу виборців, віддзеркалених у пафосних висловлюваннях про Америку та американський народ, що є більш властивими для жіночого дискурсу, тоді як виступи Н. Гейлі вражають самовпевненістю й агресивністю окремих висловлювань, які є ознакою чоловічого мовлення. У виступах Джозефа Байдена та Камали Гаріс стратегія самопрезентації характеризується більшою стриманістю у виборі емоційно забарвлених мовних засобів, апелюванням більшою мірою до інтелекту, аніж до емоцій виборців, униканням особистих образ на адресу опонентів та просуванням передусім моральних, а не матеріальних цінностей, меншим ступенем прагматизму й популізму.

Подальші дослідження передбачають роботу над аналізом лінгвокогнітивних і лінгвориторичних особливостей американського жіночого й чоловічого політичного дискурсу, проведення лінгвокультурологічних розвідок у плані порівняння фемінінних і маскулінних властивостей політичного дискурсу в американській, британській та українській культурах.

Конфлікт інтересів

Автори не мають потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

ЛІТЕРАТУРА

- Ананко, Т. Р. (2021). Стратегії аргументації в політичному дискурсі Джо Байдена. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*, 24(1), 9–11.
[https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20\(1\).2021.235921](https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20(1).2021.235921)
- Гарбар, А. І. (2021). Гендерна лінгвістика: передумови становлення і розвиток. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія* 52(1), 32–35.
<https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.52-1.8>
- Крижанівська, Г. Т. (2020). Головна сторінка: жанровий підхід (на матеріалі сучасних англomовних журналів). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 46(1), 199–203.
<https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-1.47>
- Космеда, Т. А., Карпенко, Н. А., Осіпова, Т. Ф., Саліонович, Л. М., Халіман, О. В. (2014). *Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика*. (Т.А. Космеда, Ред.). Коло.
- Любимова, С. А. (2021). Соціокультурні стереотипи в різних жанрах американського медійного дискурсу середини минулого століття. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*, 24(1), 96–106.
[https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20\(1\).2021.236094](https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20(1).2021.236094)
- Морякіна, І. (2025). Авторські евфемізми в передвиборчому дискурсі кандидати в президенти США Камали Гаріс: семантика і прагматика. *Зб. наук. праць V Міжнародної науково-практичної конференції “Theoretical and practical aspects of modern scientific research”*. 24 січня 2025 рік. м. Сеул, Південна Корея, 286–289. Логос.
<https://doi.org/10.36074/logos-24.01.2025.058>
- Мудра, І., Кіца, М. (2023). Українські жіночі мережеві журнали: види, кількість та їх особливості. *Науковий журнал “Образ”*, 2(42), 62–68.
[https://doi.org/10.21272/Obraz.2023.2\(42\)-62-68](https://doi.org/10.21272/Obraz.2023.2(42)-62-68)
- Ставицька, Л. О. (2003). Мова і статі. *Критика*, 6(68), 29–34.
- Ставицька, Л. О. (2015). *Гендер, мова, комунікація*. Інститут української мови НАН України.
- Харицька, С. (2018). Гендерні мовні маркери у лінгвістиці політичного дискурсу. *Гуманітарна освіта в технічних навчальних закладах*, 37, 90–94.
- Fisher, A. & di Genarro, K. (2021). You are talking like a girl: stereotypes about women’s language. *Honors college theses*, 4. Pace University.
- Haas, A. (1979). Male and female spoken language differences: Stereotypes and evidence. *Psychological Bulletin*, 86(3), 616–626.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.86.3.616>
- Lakoff, R. (2004) [1975]. *Language and woman’s place: text and commentaries*. Oxford University Press.
- Nizomitdinova, Z. (2022). Development of gender studies in linguistics. *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10).
https://www.oriens.uz/media/journalarticles/129_Nizomitdinova_Zulaykho_Abdouazizovna_941-947.pdf
- Potapenko, S. (2020). Communicative strategies as a two-faceted phenomenon: A cross-linguistic study of inaugural addresses. *Herald of KNLU. Series in Philology*, 23(1), 71–83.
- Tannen, D. (1996). *Gender and Discourse*. Oxford University Press.
- Qi Pan (2011). On the features of female language in English. *Theory and practice in language studies*, 1(8), 1015–1018.
<https://doi.org/10.4304/tpls.1.8.1015-1018>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Biden, J. (2024). President Joe Biden's campaign speech delivered Friday, Jan. 5, in Blue Bell, Pennsylvania, as prepared by the AP.
<https://apnews.com/article/biden-speech-valley-forge-trump-campaign-bda2293cac2b30e49157c2e6fb256d64>
- Haily, N. (2024). Nikki Haley Speaks at South Carolina Campaign Rally. <https://www.rev.com/blog/transcripts/nikki-haley-speaks-at-south-carolina-campaign-rally-transcript>
- Harris, K. (2024). Kamala Harris's 2024 presidential announcement. Democratic Convention Speech.
<https://www.nytimes.com/2024/08/23/us/politics/kamala-harris-speech-transcript.html>
- Trump, D. (2024). Donald Trump's Presidential Announcement Speech.
<https://www.rev.com/blog/transcripts/former-president-trump-announces-2024-presidential-bid-transcript>

REFERENCES

- Ananko, T. R. (2021). Stratehii arhumentatsii v politychnomu dyskursi Dzho Baidena. *Visnyk KNLU. Seriiia Filolohiia*, 24(1), 9–11.
[https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20\(1\).2021.235921](https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20(1).2021.235921)
- Harbar, A. I. (2021). Henderna linhvistyka: peredumovy stanovlennia i rozvytok. *Naukovyi visnyk mizhnzrodnoho humanitarnoho universytety. Seriiia: Filolohiia*, 52(1), 32–35.
<https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.52-1.8>
- Kryzhanivska, H.T. (2020). Holovna storinka: zhanrovyi pidkhid (na materiali suchasnykh anhlomovnykh zhurnaliv). *Naukovyi visnyk mizhnzrodnoho humanitarnoho universytety. Seriiia: Filolohiia*, 46(1), 199–203.
<https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-1.47>
- Kosmeda, T.A., Karpenko, N.A., Osipova, T.F., Salionovych, L.M., Khaliman O.V. (2014). Henderna linhvistyka v Ukraini: istoriia, teoretychni zasady, dyskursyva praktyka. (Kosmeda, Red.). Kolo.
<https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-1.47>
- Liubymova, S.A. (2021). Sotsiokulturni stereotypy v riznykh zhanakh amerykanskooho mediinoho dyskursu seredyny mynuloho stolittia. *Visnyk KNLU. Seriiia Filolohiia*, 24(1), 96–106.
[https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20\(1\).2021.236094](https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20(1).2021.236094)
- Moryakina, I. (2025). Avtorski evfemizmy v peredvyborchomu dyskursi kandydatky v prezydenty SSHA Kamaly Haris: semantyka s prahmatyka. *Zb. nauk. prats V Mizhnadodnoi nauko-vo-praktychnoi konferentsii "Theoretical and practical aspects of modern scientific research". 24 sichnia 2025, Seul, Pivdenna Koreia*, 286–289. Lohos.
<https://doi.org/10.36074/logos-24.01.2025.058>
- Mudra, I., Kitsa, M. (2023). Ukrainski zhinochi merezhevi zhurnaly : vydy, kilkist ta ykh osoblyvosti. *Naukovyi zhurnal "Obraz"*, 2(42), 62–68.
[https://doi.org/10.21272/Obraz.2023.2\(42\)-62-68](https://doi.org/10.21272/Obraz.2023.2(42)-62-68)
- Stavytska, L. (2003). Mova s stat. *Krytytka*, 6 (68), 29–34.
- Stavytska, L. O. (2015). Hender, mova, komunikatsiia. Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy.
- Kharytska, S. (2018). Henderni movni markery u linhvistytsi politychnoho dyskursu. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh navchalnykh zakladakh*, 37, 90–94.
- Fisher, A. & di Genarro, K. (2021). You are talking like a girl: stereotypes about women's language. *Honors college theses*, 4. Pace University.

- Haas, A. (1979). Male and female spoken language differences: Stereotypes and evidence. *Psychological Bulletin*, 86(3), 616–626.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.86.3.616>
- Lakoff, R. (2004) [1975]. *Language and woman's place: text and commentaries*. Oxford University Press.
- Nizomitdinova, Z. (2022). Development of gender studies in linguistics. *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10).
https://www.oriens.uz/media/journalarticles/129_Nizomitdinova_Zulaykho_Abduazizovna_941-947.pdf
- Potapenko, S. (2020). Communicative strategies as a two-faceted phenomenon: A cross-linguistic study of inaugural addresses. *Herald of KNUU. Series in Philology*, 23(1), 71–83.
- Tannen, D. (1996). *Gender and Discourse*. Oxford University Press.
- Qi Pan (2011). On the features of female language in English. *Theory and practice in language studies*, 1(8), 1015–1018.
<https://doi.org/10.4304/tpls.1.8.1015-1018>

Дата надходження до редакції 25.04.2025

Ухвалено до друку 30.06.2025

Відомості про авторів

Морякіна Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри фонетики і практики англійської мови Київського національного лінгвістичного університету e-mail: iryna.moryakina@knlu.edu.ua		Коло наукових інтересів: лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика, персонологія, комунікативно- прагматичні аспекти англомовного дискурсу
Львова Надія Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри фонетики і практики англійської мови Київського національного лінгвістичного університету e-mail: nadiya.lvova@knlu.edu.ua		Коло наукових інтересів: фоносемантика, стилістика, комунікативно- прагматичні аспекти англомовного дискурсу

CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)